

นโยบายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในสถานการณ์
การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงาน
ตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

**Policy on the management of foreign workers in the
pandemic situation of the Coronavirus 2019 of the
Immigration Bureau, Royal Thai Police**

นเรศร์ ธนสัตย์สถิต¹

Nares Thanatasathit

emmydt100@gmail.com

Received: 30/04/66 Revised: 19/06/66 Accepted: 19/06/66

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาการดำเนินงานและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน
ดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง รวมไปถึงความสัมพันธ์ทางการเมือง
กับนโยบายการจัดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของภาครัฐที่ส่งผล
กระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า
การดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในสถานการณ์แพร่ระบาดของ
ไวรัสในครั้งนี้ต้องเป็นไปตามนโยบายของภาครัฐ เพื่อให้ทันกับสถานการณ์การ
แพร่ระบาดที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งการแพร่ระบาดในครั้งนี้ส่งผลกระทบต่อ
การปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่วน

---

¹ นักศึกษาโครงการปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการเมือง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยย่อยอื่นที่ส่งผลกระทบกับการดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองอีกจำนวนหนึ่ง โดยความสัมพันธ์ทางการเมืองกับนโยบายการจัดการการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของภาครัฐในครั้งนี้ถือเป็นบทเรียนที่รัฐบาลต้องเริ่มมีแผนรองรับปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมฉุกเฉินด้านสาธารณสุขอย่างเข้มข้นไปจนถึงจัดตั้งกลไกการขับเคลื่อนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งการกำหนดนโยบายให้แรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายในประเทศไทยทั้งหมดสามารถขึ้นทะเบียนให้เป็นแรงงานที่ถูกต้องได้นั้น ถือเป็นนโยบายที่ผิดพลาดของภาครัฐในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโรคที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบด้านอื่นตามมา และเป็นการเปิดช่องว่างให้เกิดการทุจริตและกระทำผิดกฎหมายขึ้นมาได้ จึงถือเป็นบทเรียนที่รัฐต้องตระหนักและต้องมีแผนรองรับการปฏิบัติที่ไม่อาจเป็นตามวัตถุประสงค์ของการกำหนดนโยบายดังกล่าว

คำสำคัญ: แรงงานต่างด้าว; การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019; สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

Abstract

This article examines the operations and factors that affect the operations of the Immigration Office, including the political relationship with the government's policy to manage the spread of the Coronavirus 2019 that affects society, the economy and Thai politics. The research was a qualitative research. Findings are as follows: The operations of the

Immigration Office during this outbreak of the virus must be in line with government policies to keep up with the ever-changing epidemic situation. This epidemic has affected the operations of the Immigration Office both directly and indirectly. As for the economic factor, it is the main factor that significantly affects the management of foreign workers of the Immigration Office. In addition, there are a number of other sub-factors that affect the operation of the Immigration Office. The political relationship with the government's policy to manage the spread of the Coronavirus 2019 is a new lesson that the government must initiate an action plan that focuses on intensive public health emergency preparedness, to establish a mechanism to drive all sectors to participate in joint practice. They should establish a policy that allows all illegal foreign workers in Thailand to be registered as valid workers. It is a mistaken that the government policy during the epidemic operated without taking into account other consequences. Also, it opens up a space for corruption and illegal acts to occur. Therefore, it is a lesson that the state must be aware of and must have a plan to support actions that may not meet the objectives of such policy formulation.

Keywords: Foreign workers; The pandemic of the corona virus 2019;
Immigration office

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นับตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 ทำให้ภาครัฐต้องออกมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายประเภทชะลอตัว มีการสั่งปิดสถานที่และกิจกรรมบางประเภทชั่วคราวและการควบคุมการเดินทางทั้งภายในและระหว่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการที่พึ่งพาแรงงานข้ามชาติเป็นวงกว้าง เพราะต้องเผชิญกับปัญหาใน 2 ทิศทาง คือ (1) ธุรกิจได้รับผลกระทบในเชิงลบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ทำให้กิจการต้องหยุดชะงักชั่วคราว ส่งผลให้นายจ้างจะต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่าย เพื่อรักษากิจการและแรงงานของตนเองเอาไว้ (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และสิริวิชญ์ รัตนประทีปทอง, 2563) และ (2) ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบในเชิงบวกจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสทำให้สินค้าบางประเภทมีอุปสงค์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้นายจ้างมีความต้องการแรงงานข้ามชาติเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะสวนทางกับจำนวนแรงงานข้ามชาติที่มีจำกัดสืบเนื่องจากการปิดกั้นชายแดน (กรมควบคุมโรค, 2563) ดังนั้น การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ยังคงดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง ทำให้ธุรกิจต่างๆ ยังต้องเผชิญหน้ากับปัญหาที่ถาโถมเข้ามา การวางแนวทางการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการรักษาเสถียรภาพของธุรกิจและความมั่นคงในการจ้างงานของแรงงานข้ามชาติอีกด้วย

จากปัญหาที่เกิดขึ้นกับแรงงานต่างด้าวดังกล่าว ยังทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมาต่อจากนั้น โดยรัฐบาลได้มีมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้นำแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายมาขึ้นทะเบียนให้ถูกต้อง (ประกาศกระทรวงแรงงานฯ, 2563, หน้า 16-19) หรือที่เรียกกันทั่วไป คือ “จากใต้ดินขึ้นมาบนดิน” ทำให้มีกลุ่ม

นายทุนหรือกลุ่มคนบางกลุ่มที่หวังผลประโยชน์ในการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมายหรือเป็นการนำพา ซ่อนเร้น และหลบหนีเข้าเมืองโดยส่งผลกระทบต่อประเทศ กล่าวคือ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดและจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอยู่แล้วนั้น การที่ภาครัฐออกนโยบายดังกล่าวกลับทำให้ปัญหาทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นเท่าตัว เพราะผู้หวังผลประโยชน์จะทำทุกวิถีทางในการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทยให้ได้มากที่สุด และหากแรงงานต่างด้าวสามารถลักลอบเข้ามาในประเทศไทยได้ก็จะถูกขึ้นทะเบียนให้เป็นแรงงานที่ถูกต้อง ซึ่งมาตรการดังกล่าวก็ยังไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวให้ถูกต้องได้ ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องในระบบประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ยังเป็นจำนวนแค่ 1,425,809 คน เท่านั้น และอยู่ระหว่างการต่ออายุใบอนุญาตทำงานตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 อีกถึง 1,831,440 คน (สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, 2566, หน้า 3) แต่สิ่งที่เกิดขึ้นตามมา คือ ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยที่ไม่สามารถทำให้ลดลงหรือหายไปจากประเทศไทยได้ อันจะส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวให้เกิดความยุ่งยากมากยิ่งขึ้นอีกต่อไป

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงต้องมีการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองอย่างจริงจังให้มากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างมาตรฐานในการดำเนินงานเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมถึงการช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของนายจ้าง ผู้ประกอบการที่มีความต้องการแรงงานต่างด้าวเข้ามาช่วยขับเคลื่อนธุรกิจของตน และเพื่อขอจัดปัญหาการบังคับใช้แรงงานและการแสวงหาผลประโยชน์ที่มีชอขกับแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้า

เมือง ซึ่งการที่จะดำเนินการดังกล่าวได้จะต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนที่เป็นนายจ้างจะยินยอมที่จะปฏิบัติตามนโยบายที่รัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบาย โดยรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาโดยการจัดระบบและควบคุมการทำงานของแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองอย่างจริงจังโดยกรมจัดหางานกระทรวงแรงงานได้กำหนดนโยบายบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยการให้แรงงานต่างด้าวมารายงานตัว จัดทำทะเบียนประวัติ ตรวจสอบสุขภาพและขออนุญาตทำงานมาโดยตลอด ซึ่งการกำหนดนโยบายบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวของรัฐบาลมีวัตถุประสงค์ที่สามารถควบคุมจำนวนของแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมายในประเทศไทยให้ออกมาแสดงตัวตน และแสดงที่อยู่ให้ชัดเจน (วิชาดา ไตรรัตน์, 2540, หน้า 3) แต่ที่ผู้วิจัยพบและเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาตลอดเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย คือ ประเทศไทยยังไม่สามารถจัดการแก้ไขปัญหาหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวได้เลย สิ่งที่สามารถดำเนินการได้ก็แค่เพียงมีแรงงานต่างด้าวจำนวนน้อยที่มาแสดงตนต่อภาครัฐตามนโยบายและยังคงมีการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายเพื่อเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวอยู่ตลอดเวลาจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้น ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ได้กล่าวไปในข้างต้นแล้วนั้น จึงส่งผลทำให้การปฏิบัติงานของสำนักตรวจคนเข้าเมืองต้องเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตเป็นอย่างมาก ซึ่งในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตรวจคนเข้าเมืองที่ต้องสัมผัสกับบุคคลต่างด้าวโดยตรงก็ทำให้วิถีการดำรงชีวิตปกติต้องเปลี่ยนแปลงไปหรือเรียกใหม่ว่า New Normal ซึ่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีความห่วงใยในความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและประชาชนที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทย และดำรงไว้ซึ่งการปฏิบัติงานได้

อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จึงได้มีการกำหนดรูปแบบมาตรฐานการปฏิบัติ Standard Operation Procedures (SOP) ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติแต่ละสายงานว่าต้องปฏิบัติอย่างไร โดยที่มีสายงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ งานตรวจบุคคลและพาหนะทางอากาศ งานตรวจบุคคลและพาหนะทางบก งานตรวจบุคคลและพาหนะทางน้ำ การตรวจผู้โดยสารที่ได้มีการผลักดันส่งกลับเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร งานบริการคนต่างด้าว งานสืบสวนและปราบปราม, งานสอบสวน งานห้องกัก งานอำนวยความสะดวกและสนับสนุน งานเทคโนโลยีสารสนเทศตรวจคนเข้าเมืองและงานฝึกอบรม ซึ่งแต่ละสายงานนั้นมีความสำคัญแตกต่างกันแต่ทุกสายงานนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติแก่ข้าราชการตำรวจในสังกัดตรวจคนเข้าเมืองให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อม และภารกิจ และสถานการณ์ฉุกเฉินขึ้นอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2563, หน้า 1-2)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสระดับโลกที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนทำให้เกิดวิกฤตในด้านต่าง ๆ การแพร่กระจายของเชื้อโรครายออกไปในวงกว้าง เนื่องจากยังไม่มีวัคซีนใดที่จะสามารถป้องกันการติดเชื้อใหม่ได้ และในภารกิจหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่ต้องเกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติโดยตรง จึงมีความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติพันธกิจของหน่วยให้เป็นไปตามเป้าหมายที่องค์กรหรือนโยบายของรัฐบาลได้กำหนดไว้ แต่ในอีกมิติหนึ่งก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ปกป้องรักษาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนชาวไทย เนื่องจากส่วนใหญ่การตรวจพบเชื้อไวรัสดังกล่าวจะมาจากชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย กระบวนการที่ต้องดำเนินงานหรือแนวทางปฏิบัติของสำนักงาน

ตรวจคนเข้าเมืองควรจะทำเนิการอย่างไร เพื่อที่จะควบคุมให้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาให้อยู่ในวงจำกัดและไม่แพร่กระจายออกไปมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และป้องกันอย่างไรไม่ให้มีผู้ที่ติดเชือรายใหม่เกิดขึ้นได้อีกเป็นจำนวนมาก

กล่าวคือ การศึกษาและทำความเข้าใจสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักตำรวจแห่งชาติ รวมถึงนโยบายของภาครัฐในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในครั้งนีมีความจำเป็นต้องมีการศึกษาอย่างถูกต้องละเอียดถี่ถ้วนที่สุด ซึ่งหน่วยงานภาครัฐสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้นี้ไปประกอบการกำหนดนโยบาย แผนงาน มาตรการ โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถตอบสนองการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาแล้วนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยตระหนักและให้ความสำคัญสำหรับการวิจัยเรื่อง “นโยบายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักตำรวจแห่งชาติ” ในครั้งนี้ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ในการที่จะพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองของประเทศให้เกิดความแข็งแกร่งได้ต่อไป รวมทั้งเป็นสิ่งที่ส่งผลให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้นี้ไปใช้ในการดำเนินงานหรือสร้างความเจริญก้าวหน้าอีกสืบไป ดังนั้น หากภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวให้เกิดความพร้อมในทุกๆ มิติ ทั้งในด้านองค์ความรู้หรือนโยบายและมาตรการต่างๆ รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานที่จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดขึ้นกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแล้วนั้น ทุกสิ่งอย่างที่ประกอบกันจะนำไปสู่การเติบโตและ

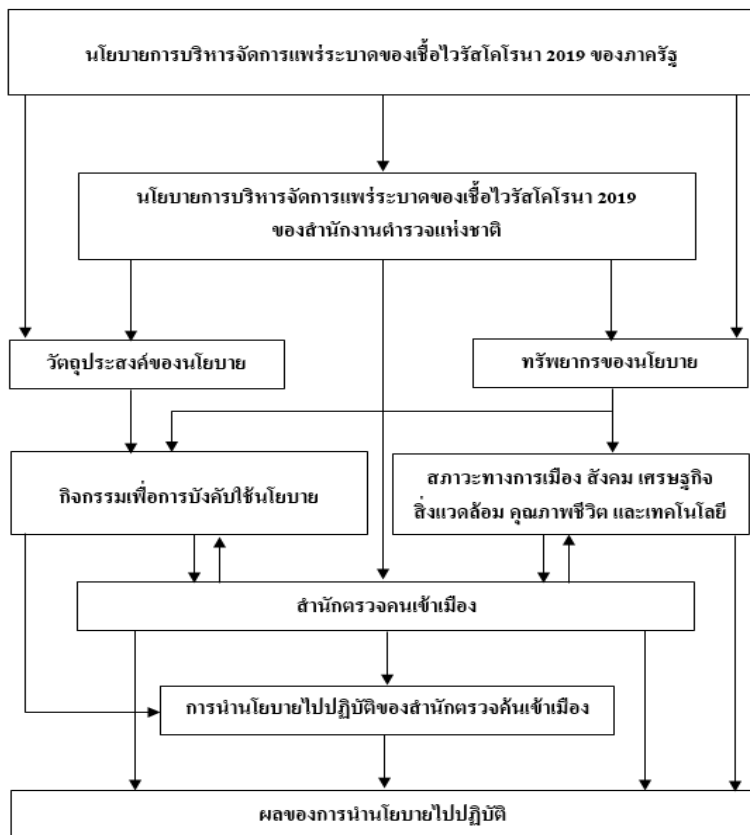
เจริญก้าวหน้าของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองของประเทศไทย เป็นไปดังคติพจน์ของรัฐบาลที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” สู่การเป็นประเทศไทยที่ สมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงาน ตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ เชื้อไวรัสโคโรนา 2019
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับนโยบายการจัดการการแพร่ ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไทย รวมไปถึงการดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมดทำให้ผู้วิจัยสามารถ แบ่งแยกประเด็นซึ่งมีความสอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยจนกลายเป็นกรอบ แนวคิดในการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบวิธีเชิงคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยอาศัยประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเมืองไทยและความสัมพันธ์กับสำนักตรวจคนเข้าเมืองมาเป็นระยะเวลากว่า 10 ปี จึงทำให้รู้จักคุ้นเคยกับผู้ที่จะให้การสัมภาษณ์เชิงลึกในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้การ

เลือกผู้ให้ข้อมูลหลักไม่ได้พิจารณาถึงความแตกต่างด้านคุณลักษณะของบุคคล และภายหลังจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และเกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ ข้าราชการตำรวจหรือผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับสำนักตรวจคนเข้าเมืองที่มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 คือ นักการเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิทางการเมืองหรือนักการเมืองอาวุโสที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายหรือเกี่ยวข้องกับนโยบายในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 3 คือ นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 4 คือ ประชาชนชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาใช้บริการในสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 30 คน

โดยอาศัยเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้างในการเก็บข้อมูล ซึ่งข้อคำถามในการสัมภาษณ์ได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด นอกจากนั้น ยังมีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาจะทำการพิจารณาขอบเขตเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการวัด และพิจารณาว่าหัวข้อการสัมภาษณ์นั้นตรงกับทฤษฎีและครอบคลุม

เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาหรือไม่ หลังจากนั้นข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจะนำไปใช้ในการสังเคราะห์และจัดทำรูปแบบที่มีความครอบคลุมแนวคิด ทฤษฎี และองค์ประกอบทั้งหมดเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในครั้งนี้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

นโยบายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติในครั้ง นี้ ซึ่งเป็นวิกฤตที่เกิดขึ้นทั่วโลก แนวทางการรับมือและแก้ไขปัญหาในแต่ละประเทศจึงยังไม่สามารถปรากฏเป็นขั้นตอนได้อย่างกระจ่างชัด รวมไปถึงปัจจัยทางการเมืองก็เป็นอีกหนึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปได้ ซึ่งหากภาครัฐสามารถบริหารจัดการหรือดำเนินเรื่องราวต่างๆ เหล่านี้ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ได้ยิ่งขึ้น ผลประโยชน์ทั้งหลายจะตกไปอยู่กับประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่หนึ่ง เพื่อศึกษาการดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเป็นหน่วยงานหนึ่งของภาครัฐที่มีหน้าที่รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศ โดยดำเนินการตรวจสอบและ

คัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ภายในราชอาณาจักร และเฝ้าติดตามดูแลคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ภายในราชอาณาจักรไทย สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 จนกระทั่งปัจจุบัน เป็นผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองทั้งตัวเจ้าหน้าที่เองที่จะต้องปฏิบัติตามการป้องกันตนเอง เนื่องจากยังจำเป็นต้องปฏิบัติงานในการติดต่อกับคนต่างด้าวและเจ้าหน้าที่อื่นๆ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการทำงานที่เกี่ยวกับการอนุญาตการเข้ามาในราชอาณาจักรไทยให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย ซึ่งถือว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานหน้าด่านอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง นอกจากส่งผลกระทบต่อตัวผู้ปฏิบัติงานเองแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อจำนวนคนต่างด้าวที่จะเข้ามาในราชอาณาจักรไทยที่มีจำนวนลดลงด้วยนั้น และเจ้าหน้าที่รวมไปถึงผู้บังคับบัญชาจำเป็นต้องสร้างมาตรการ สกัดกั้นการแพร่เชื้อดังกล่าว เพื่อให้งานตรวจคนเข้าเมืองเป็นหน้าด่านสำคัญในการช่วยลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในครั้งนี้ ดังนั้น สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองต้องปรับการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องตระหนักถึงการควบคุมป้องกันโรคในพื้นที่ของตนเอง การส่งเสริมให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงวัคซีนป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ประชาชน นักท่องเที่ยว และแรงงานต่างด้าวคอยระวังภัยร่วมกันอย่างใกล้ชิด สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการป้องกัน และควบคุมโรค เพื่อการออกแบบการดำเนินกิจกรรมควบคุมการเฝ้าระวังการติดต่อของโรคระบาดให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักและร่วมมือกันไม่ให้การแพร่ระบาดเกิดขึ้นมากจนเกินไปหรือให้เกิดการแพร่ระบาดในลักษณะที่สามารถควบคุมได้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองให้เป็นไปได้โดยมีประสิทธิภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดภูมิคุ้มกันหมู่ที่ Antonio Regalado (2020) กล่าวเอาไว้ว่า การที่ประชากรในสังคมจำนวนหนึ่งมีภูมิคุ้มกันทานต่อเชื้อโรค การระบาดของเชื้อโรคจะหยุดลงเอง ซึ่งภูมิคุ้มกันจะทำให้เชื้อโรคเกิดความอ่อนแอลงจนไม่สามารถทำร้ายผู้ติดเชื้อได้ และเมื่อเชื้อโรคที่อ่อนแอแพร่ไปสู่คนอื่น ภูมิคุ้มกันของคนที่ได้รับเชื้อโรคไปก็จะทำให้เชื้อโรคอ่อนแอยิ่งขึ้นไปอีก และจะเป็นไปในลักษณะนี้อีกเรื่อยๆ ในขณะที่เดียวกันภูมิคุ้มกันของผู้ที่ได้รับเชื้อแล้วก็จะแข็งแรงขึ้นด้วยทำให้มีโอกาสติดเชื้อใหม่ลดลง จึงทำให้จำนวนคนที่แพร่เชื้อโรคน้อยลงไปเป็นลำดับ จนการแพร่โรคหยุดลงในที่สุด ดังนั้น เมื่อประชาชนนักท่องเที่ยว แรงงานต่างด้าว รวมไปถึงสำนักตรวจคนเข้าเมืองไม่ว่าจะใช้วิธีการป้องกันการแพร่ระบาดแบบใด ทั้งการสวมหน้ากากอนามัย และการเว้นระยะห่างทางสังคม เป็นต้น ผลในที่สุดก็จะเป็นเช่นเดียวกัน คือ เมื่อโรคระบาดในระยะเวลายาวนาน กลไกภูมิคุ้มกันหมู่ก็จะทำงานจนกระทั่งเกิดภาวะสงบของโรคระบาดในที่สุด ซึ่งการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการป้องกันและควบคุมโรค รวมไปถึงการใช้วัคซีนก็เป็นกลไกสร้างภูมิคุ้มกันหมู่นี้ด้วยเช่นกัน

2. จากวัตถุประสงค์การวิจัยประการที่สอง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในห้วงเวลาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้น แม้พระราชกำหนดการบริหารจัดการการ

ทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 จะกำหนดอัตราโทษไว้สูงและการเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวในอัตราที่สูงไว้ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถที่จะช่วยป้องกันนายหน้า ผู้ประกอบการ และแรงงานไม่ให้หลบเลี่ยงกฎหมายของแรงงานต่างด้าวได้ ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการที่ต้องใช้ทุนในการจ้างแรงงานที่สูงขึ้น การเพิ่มอัตราโทษและอัตราค่าธรรมเนียมที่สูงมากขึ้นจะนำมาซึ่งช่องทางให้เจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่จะเกิดการเรียกเก็บผลประโยชน์จากนายหน้า ผู้ประกอบการ หรือแรงงานต่างด้าว อันเป็นปัจจัยที่เอื้อให้บุคลากรของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองกระทำความผิดได้มากขึ้น สอดคล้องกับ วรเดช จันทรศร (2551, หน้า 33) และมยุรี อนุมานราชชน (2546, หน้า 223-224) กล่าวเอาไว้ว่า กระบวนการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ คือ กระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โดยการแปลงความหมายของนโยบายไปเป็นแผน โครงการ กิจกรรม เพื่อให้บุคลากรในองค์กรนั้นนำไปปฏิบัติ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายหรือตามวัตถุประสงค์ที่นโยบายได้กำหนดไว้ แต่ถึงอย่างไรแม้ นโยบายที่มีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี หลักสาเหตุ และผลลัพธ์ที่เชื่อถือได้ บางทีนโยบายที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวอาจเนื่องมาจากผู้กำหนดนโยบายไม่เข้าใจปัญหาที่นโยบายต้องการแก้ไขอย่างเพียงพอว่า อะไรเป็นสาเหตุ อะไรเป็นทางแก้ไขปัญหา อะไรเป็นโอกาสหรืออะไรเป็นอาการของปัญหา กล่าวได้ว่า นโยบาย คือ สมมุติฐานเกี่ยวกับเงื่อนไขที่ต้องเกิดขึ้นก่อนผลลัพธ์ที่คาดหวัง ทุกนโยบายจะเป็นไปตามทฤษฎี หลักสาเหตุและผลลัพธ์ตามความเข้าใจของผู้กำหนดนโยบาย แต่ความเข้าใจเหล่านี้มักไม่กล่าวไว้ขณะนำนโยบายไปปฏิบัติ

ด้านนโยบายล้มเหลวอาจเป็นเพราะทฤษฎีหลักเหตุผลที่เป็นพื้นฐานของนโยบายไม่ถูกต้องมากกว่าที่จะเป็นเพราะการดำเนินงานตามนโยบายไม่ดี

ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวรัฐบาลควรพิจารณากำหนดอัตราโทษแก่เจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำหรือทุจริตต่อหน้าที่ในอัตราโทษที่สูงเอาไว้ด้วยเช่นกัน และเพื่อลดช่องว่างปัญหาดังกล่าว ภาครัฐควรหันมาส่งเสริมการลงทุนทางด้านเทคโนโลยีให้แก่ผู้ประกอบการแทน เพื่อเป็นการลดต้นทุนด้านแรงงานและการผลิตอันจะนำมาช่วยลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้อย่างแท้จริง สุดท้ายการกำหนดนโยบายใดของภาครัฐ แม้จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งดีมากขึ้น แต่ในมุมมองกลับกันก็อาจจะส่งผลต่อเรื่องอื่นที่จะสร้างปัญหาและเป็นข้อผิดพลาดที่ไม่สามารถทดแทนสิ่งที่ได้กลับมาอย่างไม่คุ้มค่าได้เช่นกัน

นอกจากนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศก็ถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่จะช่วยป้องกันการสัมผัสระหว่างบุคลากรของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองกับประชาชนได้เป็นอย่างดี แต่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองยังไม่มีความพร้อมในเรื่องนี้เท่าที่ควร ซึ่งถ้าสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสามารถพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของตนเองให้มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ก็จะทำให้หน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ในภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยยังมีปัจจัยย่อยอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองอีกเช่นกัน อาทิเช่น การวางนโยบายที่ครอบคลุมในทุกด้าน การร่วมมือกันของเจ้าหน้าที่ในทุกระดับที่จะช่วยกันปฏิบัติงานตามนโยบายอย่างเข้มแข็ง การได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชน

รวมถึงภาคประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะยังคงอยู่กับสังคมไทยและทั่วโลกอยู่ต่อไป และจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยและทั่วโลกไปอีกยาวนาน ซึ่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองก็ต้องพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานตนเองให้ก้าวหน้ากว่านี้ยิ่งขึ้นไปเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการกลับมาระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่อาจจะเกิดขึ้นอีกในอนาคตอันใกล้หรือเป็นช่วงเวลาใดก็ตามได้ อย่างมีประสิทธิภาพและทันห่วงที่ต่อไป

3. จากวัตถุประสงค์การวิจัยประการที่สาม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับนโยบายการจัดการการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไทย รวมไปถึงการดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นกับคนทั่วโลกดำเนินควบคู่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทยที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายสำคัญๆ ของประเทศไทย รวมไปถึงการกำหนดนโยบายในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสในครั้งนี้ ในช่วงก่อนการเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสในครั้งนี้ได้เกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 และต่อมาได้มีการปฏิรูปทางการเมืองจนทำให้เกิดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยในเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 14 มาตรา 249 ถึง 254 ซึ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศมากขึ้น ประชาชนมีสิทธิเสนอกฎหมายและ

ประชาชนมีอำนาจมากขึ้นตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตั้งแต่ระดับท้องถิ่นขึ้นมาตามวิถีทางที่ประชาชนในท้องถิ่นต้องการและไม่ขัดต่อความประสงค์ส่วนรวมของประเทศนั้น กล่าวคือ ระบบบริหารจัดการของภาครัฐทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นจะมีส่วนที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่จากที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าทั้งสามภาคส่วนต่างก็ดำเนินงานอย่างเต็มศักยภาพของตนเอง โดยปรับเปลี่ยนการต่อสู้กับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งที่บางหน่วยงาน อาจจะพร้อมหรือยังไม่พร้อมก็ตาม รวมถึงหน่วยงานหลักที่มีระบบการบริหารภาครัฐในภูมิภาคอย่างกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย รวมถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเอง ก็ต้องมีกระบวนการในการดำเนินงาน การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่แตกต่างกันไปและต้องปรับตัวตามสถานการณ์ของปัญหาในพื้นที่ทั้งในเชิงรุก เชิงรับ การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ตระหนักรู้ ป้องกัน และเยียวยาไปร่วมกันให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แม้ว่าประเทศไทยสามารถควบคุมการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ประเทศไทยเองก็กำลังเผชิญหน้ากับปัญหาเศรษฐกิจอย่างหนักหน่วงเช่นกัน ซึ่งจะทำให้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในสังคมไทยที่มีอยู่แล้วฝังรากลึกลงไปอีก ซึ่งการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก็ยังทำให้เกิดการชะลอการเจริญเติบโตของภาคส่งออกและการท่องเที่ยวลงไปอีกด้วย รัฐบาลไทยจะได้รับการกดดันอย่างหนักจากประชาชนเนื่องจากปัญหาการว่างงาน ขาดรายได้ และหนี้สินที่เพิ่มพูนมากขึ้น ซึ่งรัฐบาลถูกตั้งคำถามถึงความชอบธรรมมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา และการเมืองก็จะเป็น

รากเหง้าของปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในห้วงเวลานี้ กล่าวคือ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาไวรัสก็จะเป็น ปัจจัยที่เร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอีกด้วยนั้น

โดยแบบแผนการเมืองในปัจจุบันได้รับการออกแบบภายใต้รัฐบาลทหาร หรือที่รู้จักกันว่าในนามของ “คณะรักษาความสงบแห่งชาติ” ซึ่งปกครองประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2557-2562 และส่งผลต่อการบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2560 ขึ้นมา รัฐธรรมนูญฉบับนี้จำกัดอำนาจของรัฐบาลและพรรคการเมือง ส่งเสริมอำนาจตุลาการอนุรักษนิยมและหน่วยงานเผ่าละวังต่างๆ ในการลงโทษทางวินัยกับนักการเมือง และเตรียมสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล เพื่อเจือจางอำนาจที่มาจาก การเลือกตั้ง กล่าวคือระเบียบทางการเมืองถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อกีดกันความท้าทายใดๆ ต่อสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ ซึ่งเห็นได้จากชะตากรรมของพรรคอนาคตใหม่ พรรคอนาคตใหม่ถูกก่อตั้งขึ้นหนึ่งปีก่อนการเลือกตั้งโดยนายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ และได้รับการเลือกตั้งเป็นอันดับสามจากคะแนนเสียง 6 ล้านเสียงทั่วประเทศ นโยบายของพรรคที่จะล้มล้างระบบอุปถัมภ์ ลบกองทัพออกจากการเมือง และสลายการผูกขาดทางการเมืองที่กักตึงในหมู่นักการเมืองที่มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ ศาลและหน่วยงานเผ่าละวังต่างๆ เริ่มกำจัดความท้าทายนี้ต่อกลุ่มอำนาจให้หมดไป ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ พ้นสมาชิกภาพจากการเป็นผู้แทนราษฎร และเกิดการยุบพรรคอนาคตใหม่ และตัดสิทธิการเมืองกรรมการบริหารพรรคเป็นระยะเวลา 10 ปี นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ และผู้นำพรรคคนอื่นๆ ก็เผชิญกับข้อหาอาญาหลายคดี จนทำให้ประชาชนเห็น

ภาพของรัฐสภาที่ไม่สามารถเป็นพันธมิตรที่พ้องกันทำให้คนไทยเห็นว่า จะเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทยได้อย่างไร (สมชัย รักวิจิตร, 2521, หน้า 1-10)

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดที่สำคัญก็ควรจะเริ่มจากการปฏิรูปทางการเมืองในเบื้องต้น ซึ่งการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2560 เป็นสิ่งที่ควรริเริ่มดำเนินการ แต่ในความเป็นจริงก็เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากยิ่งหรืออาจจะไม่เกิดขึ้นก็เป็นได้ เพราะคณะผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เขียนเนื้อหาที่ติดกันเอาไว้ไม่ทำให้สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สิ่งที่ต้องทำมากที่สุด คือ การเปิดพื้นที่ทางการเมืองให้ประชาชนเหมือนที่เคยทำมาในอดีต แต่ความพยายามใดๆ ดังกล่าวจะไร้ประโยชน์หากปัญหาความชอบธรรมทางการเมืองและการขาดดุลยภาพของหน่วยงานต่างๆ ไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งปัญหาทางการเมืองที่เป็นอยู่ทำให้เกิดเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ทำให้ระบบการเมืองไทยไม่ตอบสนองต่อวิถีชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดในครั้งนี้เท่าที่ควร กล่าวคือ การบริหารของรัฐบาลส่วนกลางที่ไปยึดติดกับการผูกอำนาจไว้กับตนเองหรือกับสมาชิกวุฒิสภา ไปยืนอยู่กับองค์กรอิสระ กองทัพ รวมถึงหลายองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่นมากจนเกินไป จนทำให้รัฐบาลไม่เห็นรากเหง้าของปัญหาที่แท้จริง รวมไปถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเองที่อยู่ภายใต้การบริหารประเทศของรัฐบาลก็จะได้รับผลกระทบต่อเนื่องมาด้วยเช่นกัน การดำเนินงานใดก็ต้องคอยสอดส่องความเคลื่อนไหวทางการเมืองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเสมอ เพื่อให้บรรลุการปฏิบัติหน้าที่และการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเกิดประสิทธิผลต่อประชาชนอย่างที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณาจากเหตุการณ์สำคัญๆ ตั้งแต่ก่อนการแพร่ระบาด ระหว่างการแพร่ระบาด และหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทุกเหตุการณ์อยู่ในช่วงเวลาการบริหารประเทศของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ภาครัฐต้องกำหนดงบประมาณที่สอดคล้องและเพียงพอกับการกิจของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณในส่วนของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อภารกิจของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองทั้งในสภาวะปกติและเมื่อเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่คาดว่าเชื้อไวรัสจะไม่มีวันหมดไปจากโลกนี้ ดังนั้น ผู้มีอำนาจต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของงบประมาณดังกล่าว เพื่อการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมไปถึงการยกระดับมาตรฐานการป้องกันภัยในรูปแบบใหม่ๆ ที่จะเข้ามาพร้อมกับภัยการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาทิเช่น ภัยการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และภัยคุกคามทางไซเบอร์ เป็นต้น

2. ภาครัฐต้องเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์หากเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโรคอื่นที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในครั้งนี้ทำให้หวั่นพลาญเซนในธุรกิจต่างๆ เกิดการสะดุดไป

ทั่วทั้งโลก ประเทศใดที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรก็จะไม่ได้รับผลกระทบเท่าที่ควร แต่ประเทศที่ไม่มีความพร้อมด้านทรัพยากรก็จะได้รับผลกระทบหลายมิติ โดยผู้วิจัยเสนอให้ภาครัฐทบทวนหรือออกมาตรการที่จะช่วยลดการพึ่งพาทรัพยากรจากต่างประเทศที่มากเกินไป เช่น ให้สิทธิพิเศษด้านภาษีสำหรับผู้ประกอบการไทยที่สามารถผลิตสินค้าที่ใช้ทรัพยากรภายในประเทศ เป็นต้น และภาครัฐควรแสวงหาแหล่งผลิตวัตถุดิบใหม่ๆ เพื่อกระจายความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในอนาคต

3. สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองต้องปรับบริหารการดำเนินงานของตนเองใหม่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านพ้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกอบกู้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้กลับมาสร้างคุณูปการให้กับประเทศเหมือนเดิมหรือให้ดีกว่าเดิม กล่าวคือ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่เป็นด่านหน้าต้องพบเจอกับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย การตรวจสอบและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวคงไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองอีกต่อไป สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองต้องยกระดับการปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับความท้าทายในการปรับวิถีการดำเนินงานใหม่ เพื่อตอบสนองพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในการฟื้นฟูตลาดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจำเป็นต้องยกระดับการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว อาทิ การนำหุ่นยนต์บริการมาใช้ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับบุคลากร การพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกและปลอดภัย การจัดทำระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2564). *สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการสาธารณสุขและปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง*. ค้นเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://ddc.moph.go.th/uploads/cheditor2/files/pdf>
- ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานในราชอาณาจักรเป็นการเฉพาะสำหรับคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว และเมียนมา ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2563. (2563). *ราชกิจจานุเบกษา*, 137(305ง), 16-19.
- มยุรี อนุমানราชชน. (2546). *การบริหารโครงการ*. เชียงใหม่: คณีนิจการพิมพ์.
- ยงยุทธ แจลล์วงษ์ และสิริวิษญ์ รัตนประทีปทอง. (2563). *ผลกระทบของ Covid-19 ที่มีผลต่อการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย*. ค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2565, จาก <https://tdri.or.th/2020/08/covid-19-impact-on-migrant-workers/>
- วรเดช จันทรศร. (2551). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.
- วิชาดา ไตรรัตน์. (2540). *ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายไปปฏิบัติ*. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมชัย รักริฉัตร. (2521). *ตอบคำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ*.

กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครพิมพ์.

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง. (2563). *รูปแบบมาตรฐานการปฏิบัติภายใต้ New*

Normal ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. (2566). *สถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน กุมภาพันธ์ 2566*.

กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

Regalado, A. (2020). *What is herd immunity and can it stop the coronavirus?*. [Online]. Available URL:

[https://www.technologyreview.com/2020/03/17/905244/what-is-](https://www.technologyreview.com/2020/03/17/905244/what-is-herd-immunity-and-can-it-stop-the-coronavirus/)

[herd-immunity-and-can-it-stop-the-coronavirus/](https://www.technologyreview.com/2020/03/17/905244/what-is-herd-immunity-and-can-it-stop-the-coronavirus/)